

รูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐาน ของหลักธรรมาภิบาลเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

THE EFFICIENCY MANAGEMENT MODEL OF PATTAYA CITY
BASED ON GOOD GOVERNANCE IN PREPARING FOR ASEAN COMMUNITY

นพฤทธิ์ จิตรสายธาร

NOPPHARIT JITSATHARN

จิรายุ ทรัพย์สิน

JIRAYU SUPSIN

วันชัย สุขตาม

WANCHAI SUKTAM

อภิชาติ แสงอัมพร

APHICHAT SANGAMPORN

ศศิธร ศูนย์กลาง

SASITHORN SOONKLANG

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

SURINDRA RAJABHAT UNIVERSITY

จังหวัดสุรินทร์

SURIN PROVINCE

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนของเมืองพัทยา จำนวน 399 คน และทำการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 70 คน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ขณะที่รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้แก่ด้านหลักนิติธรรม มีการพิจารณาออกคำสั่งและระเบียบต่าง ๆ ตามระเบียบปฏิบัติ ด้านหลักคุณธรรม บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม ด้านหลักความโปร่งใส มีการบริหารงานด้วยความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด ด้านหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็น ด้านหลักการรับผิดชอบ มีการติดตามประเมินผล

การปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ด้านหลักความคุ้มค่า มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า และด้านการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้บริหารระดับสูงควรมีบทบาทในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงงานด้านต่าง ๆ

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ, องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, เมืองพัทยา, หลักธรรมาภิบาล, ประชาคมอาเซียน

ABSTRACT

The purpose of this research was to study and present an efficiency management model of Pattaya City based on good governance in preparing for ASEAN Community. Quantitative and qualitative methods were conducted. The research instrument was a questionnaire and data collection was derived from 399 samples of residences living in Pattaya city, which 70 key informants were interviewed. Statistical tools were percentage, mean, standard deviation and content analysis in analyzing qualitative data.

The main findings revealed that; an efficiency management model was at a high level in overall and in aspects. While the efficiency management model of Pattaya City based on good governance in preparing for ASEAN Community, namely, 1) the rule of law: considering the issuance of orders and regulations in accordance with the regulations, 2) Morality: staffs are required to perform their duties with integrity, 3) Transparency: managing for the most accuracy and utmost benefit to the people, 4) Participation: allowing all stakeholders to participate in the organization's activities, 5) Accountability: monitoring of performance Systematically, 6) Value for Money: using resources efficiently and economically, and 7) the management in preparing for the ASEAN community: executives should play their roles in the development and changing of any tasks in the organization.

Keywords : Management, Local administrative organization, Pattaya CITY, Good governance, ASEAN community

บทนำ

ประเทศไทยได้นำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิรูปการเมือง โดยได้วางรากฐานแนวคิดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยในหลายประเด็น เช่น ความโปร่งใส การตรวจสอบ ความมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และการกระจายอำนาจ และในปัจจุบันหลักธรรมาภิบาลได้กลายเป็นมาตรฐานสากลที่องค์การและหน่วยงานทั่วไปต้องการให้เกิดขึ้น ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่ทั้งองค์การสหประชาชาติ (United nations) ธนาคารโลก (World bank) และกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) รวมทั้งธนาคารพัฒนาเอเชีย (ADB) มีข้อสรุปร่วมกันว่า เป็นกุญแจสำคัญประการหนึ่งที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการฟื้นฟูและพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนาและกลุ่มประเทศยากจน “หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หลักธรรมรัฐ และบรรษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” หมายถึง การปกครองที่เป็นธรรมนั้น ไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคม แต่เป็นการสะสม

ความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์เป็นพัน ๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข สามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546, น. 5) หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาเผยแพร่สู่สังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2539-2540 ซึ่งเป็นช่วงของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลมาจากความบกพร่อง และการหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กร ทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดี หรือที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล (Bad governance)” นั่นเอง จากวิกฤตการณ์ในครั้งนั้นทำให้ไทยต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นจำนวนเงินถึง 17.2 พันล้านบาทเพื่อนำมาฟื้นฟูและพัฒนาประเทศ ประกอบกับสถานการณ์ในขณะนั้น ได้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดีจากองค์กรพัฒนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน จึงทำให้องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือ เช่น ธนาคารโลก (World bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ (United nations) ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ และในการนำเงินไปใช้นั้นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสถานการณ์ที่ได้กล่าวไปนี้ส่งผลให้การขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) นั้น ไทยต้องนำหลักธรรมาภิบาล (Good governance) มาใช้ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารงานภาครัฐ โดยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความสำนึกรับผิดชอบ และหลักประสิทธิภาพประสิทธิผล (ถวิลวดี บุรีกุล, 2547, น. 2) แนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับหน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงาน ปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่าง ๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชน หลักธรรมาภิบาลมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกติการับบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล (บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี, 2546, น. 17)

เมืองพัทยา มีลักษณะพิเศษ คือเป็นเมืองศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก มีธุรกิจและอุตสาหกรรมที่หลากหลาย ทำให้เกิดการขยายตัวและเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในเรื่องโครงสร้างของเมือง อัตราการเพิ่มของประชากร การเคลื่อนย้ายถิ่นฐานและแรงงาน จำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น และองค์ประกอบในด้านอื่น ๆ ทำให้ให้การปกครองในรูปแบบสุขาภิบาลไม่สามารถบริหารงานและแก้ไขปัญหาของเมืองได้ทันทั่วทั้งที่ ประกอบกับรัฐบาลในขณะนั้นได้เล็งเห็นความสำคัญของเมืองพัทยา ตลอดจนเล็งเห็นถึงความสำคัญด้านกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงได้เสนอให้มีการปกครองรูปแบบพิเศษมาใช้ที่เมืองพัทยา เพื่อแก้ไขปัญหา และเพื่อสร้างอนาคตที่ดีให้แก่เมืองพัทยาสืบต่อไป โดยมีการออกคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 736/2519 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 ด้วยเหตุผลว่า เมืองพัทยานอกจากมีความเจริญในด้านวัตถุแล้ว อัตราการเคลื่อนย้ายของประชากรในเมืองพัทยาก็อยู่ในระดับสูง ไม่แน่นอนเหมือนกับท้องถิ่นทั่วไป และพัทยาก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก จากศักยภาพของเมืองพัทยามีความพร้อมในด้านต่าง ๆ พัทยาจึงเป็นเมืองที่ได้รับการจับตามอง และให้ความสำคัญในการพิจารณาเป็นกรณีพิเศษ

ก่อนหน้าเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2521 พัทธามีนฐานะเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในเขตการปกครองของสุขาภิบาลนาเกลือ ซึ่งตั้งขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2499 แต่มีพื้นที่เฉพาะตำบลนาเกลือ ประมาณ 22.2 ตารางกิโลเมตร แต่เนื่องจากพัทธามีนได้เจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมมากทั้งจากชาวไทยและชาวต่างประเทศ หน่วยการปกครองที่เป็นสุขาภิบาลอยู่เดิม ไม่อาจจะบริหารงานและให้บริการได้ทันกับความเจริญที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มีความล่าช้า ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 ขึ้น และมีผลให้พัทธานเปลี่ยนจากการอยู่ในเขตการปกครองของสุขาภิบาลนาเกลือไปเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ แบบมีผู้จัดการเมือง (City manager) เป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบที่ 5 ของไทย และให้เมืองพัทธานมีฐานะเทียบเท่าเทศบาลนคร เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2521 จึงทำให้การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษของเมืองพัทธานดังกล่าว มีความแตกต่างไปจากรูปแบบการปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบการปกครองของเทศบาลรูปแบบสภาและผู้จัดการ (Council and manager form) หรือผู้จัดการเทศบาล (City manager) แบบเดียวกับของสหรัฐอเมริกา หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการนำเอาระบบบริหารรูปแบบผู้จัดการมาใช้บริหารเมืองพัทธานนั่นเอง นับเป็นแห่งแรกและแห่งเดียวในประเทศไทยด้วย การที่ได้ทดลองเอารูปแบบผู้จัดการมาใช้กับเมืองพัทธานเช่นนี้ก็ด้วยตระหนักว่า เป็นท้องถิ่นที่อยู่ในเขตศูนย์กลางแห่งการท่องเที่ยว เขตอุตสาหกรรมและเขตท่าเรือน้ำลึก มีความเจริญและมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากท้องถิ่นอื่นเป็นอันมาก จวบจนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีผลบังคับใช้ ทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง จึงได้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 และตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับแทนตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 โดยนายกเมืองพัทยาคนแรกคือ พลเรือเอก สถาปน เกษานนท์ นั้นท่านเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถจึงทำให้การบริหารเมืองพัทยาในระยะแรกผ่านไปได้อย่างดี จากอดีตถึงปัจจุบัน มีนายกเมืองพัทยาทั้งสิ้นรวม 8 คน โดยนายกเมืองพัทยาคนปัจจุบัน ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ คือ นายอิทธิพล คุณปลื้ม กบวสิยัทศน์ที่กว้างไกลและภารกิจพลิกโฉมเมืองพัทยาให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่น่าอยู่ของคนทั้งโลก

เมืองพัทยา ในวันนี้มีความเจริญเติบโตอย่างก้าวกระโดด เนื่องจากเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีอัตราการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง และจำนวนประชากรและนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การบริหารจัดการงบประมาณของเมืองพัทยาปีละกว่า 3,000 ล้านบาท ก็นับเป็นเรื่องที่ท้าทายทั้งในเรื่องประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการบริหารจัดการ ดังนั้น การกำหนดโครงสร้างและการบริหารจัดการที่เหมาะสมจะช่วยให้เกิดศักยภาพในการบริหารจัดการ ประกอบกับการจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558 ของประเทศไทย ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวและการไปมาหาสู่กันของคนในประชาคมอาเซียนมีมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC ในปี 2558 นี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบรูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล
2. ได้รูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
3. มหาวิทยาลัยและสถานศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ข้อมูลไปเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพในการบริหารจัดการองค์การบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล
4. หน่วยงานของทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองท้องถิ่น สามารถใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการองค์การเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลได้
5. ประชาชนทุกระดับ สามารถนำองค์ความรู้จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศักยภาพ ตนเอง และหน่วยงานในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากร คือ ประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในชุมชนของเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี จำนวน 42 ชุมชน ประกอบด้วย ข้าราชการ กลุ่มอาชีพ ทหาร นักเรียน นักศึกษา แม่ค้า นักท่องเที่ยว และ ประชาชนทั่วไป รวมจำนวน 113,083 คน (สำนักปลัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี, 2557) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973, pp. 727-728) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) ด้วยการสุ่มจำแนกกลุ่ม (Random assignment) (Gersten, Baker & Lloyed, 2000, p. 9-10; Gay, 1996, p. 357) ใช้ความน่าจะเป็น (Probability sampling) ตามวิธีการสุ่มของ Nachmias and Nachmias (1993, pp. 177-185) เพื่อให้ได้ตัวแทนประชากรที่ดีเป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชน จำนวน 42 ชุมชน ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยวิธีจับฉลาก (Lottery) ตามวิธีของ Koul (1984, p. 108) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในชุมชนจำนวนเท่า ๆ กัน จึงใช้กลุ่มตัวอย่างชุมชนละ 10 คน จำนวน 42 ชุม รวมทั้งสิ้น 420 คน มีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษา สังเคราะห์และวิเคราะห์หลักนิติธรรมและรูปแบบการบริหารจัดการองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานหลักธรรมาภิบาลเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 7 องค์ประกอบ คือ 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า และ 7) การบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542, 2542; สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2543; บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และ บุญมี ลี, 2546; พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แดง), 2554; ธเนศ เจริญนันท, 2556; บังอร เบ็ญจาธิกุล, 2557; วรากร พุฒิพงศ์พะยอม, 2558;

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2559; วรรณาริ นวนศรี, 2556; เพ็ญภักดี บุรีรัตน์ และ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์, 2559) มีลักษณะปลายปิด แบบมาตราส่วน 5 ระดับ กำหนดค่าเฉลี่ยตามวิธีของ บุญชม ศรีสะอาด (2553, น. 82-83) นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้สูตรของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.91 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ขั้นตอนที่ 2 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีแบบเจาะจง (Purposive sampling) กำหนดคุณสมบัติคือ ต้องไม่ใช่บุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งแนวทางของข้อคำถามกำหนดประเด็นตามข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ นำมาจัดระเบียบข้อมูล ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สังเคราะห์และสรุป จำแนกตามกรอบแนวคิดในการวิจัย เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบพร้อมตีความผลที่ได้ และอภิปรายผลด้วยวิธีเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สามารถสรุปผลการวิจัยตามประเด็นสำคัญได้ดังนี้

1.1 ผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1.1 สถานภาพส่วนบุคคล พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 232 ราย คิดเป็นร้อยละ 58.10 มีอายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 161 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.40 มีสถานภาพสมรส จำนวน 221 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.40 มีระดับการศึกษาสูงสุด ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 281 ราย คิดเป็นร้อยละ 70.40 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/เจ้าของธุรกิจ จำนวน 188 ราย คิดเป็นร้อยละ 47.10 มีรายได้ต่อเดือน 10,000-15,000 บาท จำนวน 237 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.40 และมีระยะเวลาที่อยู่อาศัยในเมืองพัทยา 5-10 ปี จำนวน 243 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.90

1.1.2 รูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84, S.D. = 0.45) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน และมีรายข้อที่มีการปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ดังนี้ ด้านหลักคุณธรรม ($\bar{X}$ = 3.92, S.D. = 0.58) รายข้อระดับน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารงานและบุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ด้านหลักการรับผิดชอบต่อ ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. = 0.59) รายข้อระดับน้อยที่สุดคือ ความเอาใจใส่ต่อปัญหาของบุคลากร และสังคมอย่างจริงจัง และนำปัญหามาศึกษาเพื่อการแก้ไข ($\bar{X}$ = 3.86, S.D. = 0.78) ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}$ = 3.86, S.D. = 0.59) รายข้อระดับน้อยที่สุดคือ ไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาติดต่อหรือส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน ($\bar{X}$ = 3.83, S.D. = 0.80) ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X}$ = 3.83, S.D. = 0.55) รายข้อระดับน้อยที่สุดคือ ฝ่ายตรวจสอบภายในของหน่วยงานมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ($\bar{X}$ = 3.77, S.D. = 0.74) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 3.82, S.D. = 0.63) รายข้อระดับน้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสให้บุคลากรองค์การภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง ($\bar{X}$ = 3.74, S.D. = 0.72) ด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}$ = 3.81, S.D. = 0.54) รายข้อระดับน้อยที่สุดคือ การปฏิบัติงานได้คำนึงถึงความปลอดภัยทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินเป็นหลักสำคัญ ($\bar{X}$ = 3.75, S.D. = 0.54) และ ด้านการบริหารจัดการ

เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ($X = 3.73$, $S.D. = 0.60$) รายชื่อระดับน้อยที่สุดคือ มีการกระจายอำนาจการบังคับบัญชาในทุกภาคส่วนเพื่อให้บริการที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของประชาชน ($\bar{X} = 3.67$, $S.D. = 0.69$)

1.2 ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1.2.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ทราบกฎหมาย และกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอยู่อย่างถูกต้องและชัดเจน ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติการ ควรเพิ่มความเข้มงวดและควบคุมวินมอเตอรืไซด์รับจ้าง ให้ปฏิบัติตามกฎหมายการจราจร เช่น การสวมหมวกนิรภัย มีใบขับขี่ มีป้ายเหลือง และการแต่งกายให้เรียบร้อย การระบบสัญญาณไฟ รวมไปถึงการขายสินค้า ขายอาหาร บริเวณทางเท้าและสถานที่อื่น ๆ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับใช้ที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและความเสมอภาค ควบคุมดูแลให้ทั่วถึงมากขึ้น รวมถึงปัญหาการทิ้งขยะไม่ถูกที่และปริมาณขยะที่เพิ่มมากขึ้น ควรเพิ่มจำนวนถังขยะ กำหนดจุดการวางถังขยะให้เหมาะสมและเพียงพอ และการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นไปตามระบบโครงสร้าง กระบวนการต่าง ๆ ที่ได้วางแผนปฏิบัติหรือวางกฎเกณฑ์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขและเป็นธรรมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

1.2.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลเป็นหลัก ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรมเพื่อหน่วยงานและประชาชนด้วยจริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีเล่ห์เหลี่ยม ปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมาปราศจากความรู้สึกลำเอียงหรืออคติ สามารถเปิดเผยตรวจสอบความเท็จจริงได้ และบุคลากรให้บริการและปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรมเสมอภาคได้ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม ได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาตนเองไปพร้อมกับการปฏิบัติงานและนำมาปรับใช้ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาดตนเองไปพร้อมกัน และมีการเข้าตรวจสอบความเรียบร้อยอย่างสม่ำเสมอ เช่น การดูแลจัดระเบียบแผงลอยตามบริเวณทางเท้า และช่วยแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนที่เดือดร้อนอยู่เสมอ ด้วยไมตรีจิต บริการด้วยความเป็นกัลยาณมิตรพร้อมให้บริการทุกคนอย่างเป็นธรรม

1.2.3 ด้านหลักความโปร่งใสในการทำงาน พบว่า การบริหารงานและกิจกรรมต่าง ๆ มีการสรุปรายงานและประชาสัมพันธ์ให้ทราบอย่างเปิดเผย เผยแพร่ข้อมูลที่ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนได้ทราบอย่างต่อเนื่อง มีการเรียกประชุมติดป้ายโฆษณา ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้สะดวกและเข้าใจง่าย มีกระบวนการให้ประชาชนสามารถตรวจสอบความถูกต้อง ได้อย่างชัดเจน สอบถามถูกต้อง อย่างชัดเจน เกิดประโยชน์สูงสุด และการเปิดโอกาสให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น แต่ส่วนใหญ่ประชาชนจะไม่ค่อยให้ความสนใจและไม่ค่อยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่าง ๆ นี้มากเท่าที่ควร

1.2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า มีการจัดประชุมเพื่อเปิดโอกาสให้บุคลากรและหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้การวางแผนการปฏิบัติงานในการทำงาน มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและแสดงข้อคิดเห็น การแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ การลงประชามติในการทำโครงการและจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดหาและจัดซื้อเป็นบางกรณี ผู้บริหารงานและบุคลากรยินดีรับฟังคำแนะนำและข้อเสนอแนะจากองค์กรภาครัฐและภาคเอกชน แต่ประชาชนส่วนใหญ่มักจะไม่ค่อยเห็นความสำคัญในส่วนนี้มากนัก

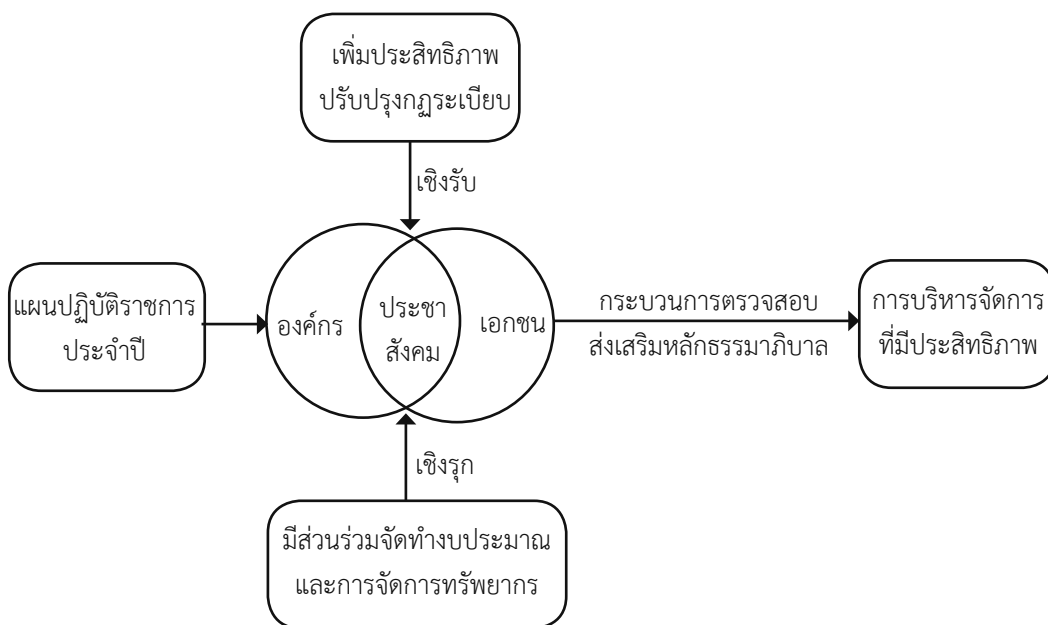
1.2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า การปฏิบัติงานของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้น

ในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนมีความรับผิดชอบดี มีการนำนโยบาย โครงการต่าง ๆ ที่ได้ทดลองไว้ไปดำเนินงานอย่างแท้จริง

1.2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่มีการใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์ค่อนข้างดี โดยต้องการให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น เช่น การบริหารจัดการ และใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุ อุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน การเก็บกวาดทำความสะอาดสภาพแวดล้อม อยู่เสมอ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสีย มากกว่านี้

1.2.7 ด้านการบริหารจัดการเพื่อความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า เมืองพัทยามีความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ เพราะเมืองพัทยามีความพร้อมด้านบุคลากรและผู้บริหารในด้าน ภาษา การสื่อสาร ทางเศรษฐกิจ และ การท่องเที่ยว สามารถรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนที่จะมาถึง ในเร็ว ๆ นี้ เนื่องจากเมืองพัทยาลือได้ว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวอันดับต้น ๆ ของประเทศไทย มีนักท่องเที่ยวเข้ามา เที่ยวพักผ่อนและอาศัยอยู่ค่อนข้างมาก โดยประชาชนและบุคลากรในเมืองพัทยานั้นก็มีความพร้อมและทักษะ ทางด้านการใช้ภาษาอังกฤษดีพอสมควร สามารถพูดและสื่อสารกับชาวต่างชาติและนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2. การนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยามีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพ แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

อภิปรายผล

1. การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน พบว่า โดยภาพรวม มีการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ หลักคุณธรรม หลักการรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน สอดคล้องกับ พระมหาชินวัฒน์ ธมฺมธมฺม (หาญกุล) (2558) ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราณ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า และ Philip (2005) ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ พบว่า ในประเทศที่พัฒนาแล้ว หลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ ได้แก่ ฟิลิปปินส์ ไทย มาเลเซีย และอินโดนีเซีย โดยพิจารณาเป็นประเทศไปเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้าง รวมถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาล ในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูป รูปแบบการปกครอง นอกจากนั้นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครอง โดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอน และเศรษฐกิจดิ่งชัน เพื่อเป็นรูปแบบและเป็นหนทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมือง การปกครอง ซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตก ซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบการบริหารใหม่ ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตย ซึ่งนั่นก็คือจุดประสงค์สำคัญของหลักธรรมาภิบาลนั่นเอง

พิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้านจากข้อมูลเชิงปริมาณโดยทำการพิจารณาร่วมกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการเลือกรายข้อและข้อมูลที่มีการปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ 1) ผู้บริหารงานและบุคลากรมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อการปฏิบัติหน้าที่ 2) ความเอาใจใส่ต่อปัญหาของบุคลากรและสังคมอย่างจริงจัง และนำปัญหามาศึกษาเพื่อการแก้ไข 3) ไม่เลือกปฏิบัติกับผู้มาติดต่อหรือส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน โดยประชาชนส่วนใหญ่ต้องการให้เพิ่มความเข้มงวดและควบคุมวินมอเตอร์ไซค์รับจ้าง ให้ปฏิบัติตามกฎหมายการจราจร การขายสินค้า ขายอาหาร บริเวณทางเท้าและสถานที่อื่น ๆ ให้เป็นไปตามกฎระเบียบข้อบังคับใช้ชัดเจน โดยคำนึงถึงความเป็นธรรมและความเสมอภาค การเพิ่มจำนวนถังขยะ กำหนดจุดการวางถังขยะให้เหมาะสม และเพียงพอ และการกำกับ ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นไปตามระบบโครงสร้าง กระบวนการต่าง ๆ ที่ได้วางแผนปฏิบัติหรือวางกฎเกณฑ์ในการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุขและเป็นธรรมให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป 4) ฝ่ายตรวจสอบภายในของหน่วยงานมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการปฏิบัติหน้าที่ ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความสนใจการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ และไม่ค่อยเข้าร่วมรับทราบหรือการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสในกระบวนการต่าง ๆ มากเท่าที่ควร 5) เปิดโอกาสให้บุคลากรองค์การภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง ซึ่งข้อมูลการสัมภาษณ์ประชาชนส่วนใหญ่จะมีส่วนรับรู้การวางแผนการปฏิบัติงานในการทำงาน มีส่วนร่วมในการเสนอแนะและแสดงข้อคิดเห็น

การแสดงถึงความสำเร็จในการรับมือกับปัญหาสาธารณะ การลงประชามติในการทำโครงการและจัดกิจกรรมต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการจัดหาและจัดซื้อ เป็นบางกรณี และไม่ค่อยให้ความสำคัญกับส่วนนี้มากนัก 6) การปฏิบัติงานได้คำนึงถึงความปลอดภัยทั้งด้านชีวิตและทรัพย์สินเป็นหลักสำคัญ ซึ่งข้อมูลการสัมภาษณ์ประชาชนส่วนใหญ่ต้องการรณรงค์ให้บุคลากรมีความประหยัด ใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน การเก็บกวาดทำความสะอาดสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ การตระหนักในสิทธิและหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาการบริหารจัดการ การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา และเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง รวมทั้งความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสีย มากกว่านี้ และ มีการกระจายอำนาจการบังคับบัญชาในทุกภาคส่วนเพื่อให้การให้บริการที่ตอบสนองต่อความหลากหลายของประชาชน ซึ่งข้อมูลการสัมภาษณ์ประชาชน ส่วนใหญ่มีความเห็นตรงกันว่าเมืองพัทยามีความพร้อมด้านบุคลากรและผู้บริหารด้านภาษา การสื่อสาร เศรษฐกิจ และ การท่องเที่ยว สามารถรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2559, น. 6) ที่ได้สรุปสถานะธรรมาภิบาลของไทยในปัจจุบันผ่าน 30 ดัชนี ได้แก่ 1) ด้านนิติเศรษฐกิจ พบว่า ประสิทธิภาพของการจัดการภาครัฐถูกระเบียบของภาครัฐไม่สร้างแรงจูงใจในการดำเนินการของภาคเอกชน คุณภาพของการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ และระบบการบริหารจัดการด้านการคลังและการสร้างความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ 2) มิติด้านสังคม พบว่า ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงนโยบาย บริการ และสวัสดิการสาธารณะ และการจัดการปัญหาสังคม ได้อย่างเหมาะสมเป็นธรรมของภาครัฐ 3) มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไม่เหมาะสม และไม่เป็นธรรมของภาครัฐ และ 4) มิติด้านการเมืองและการปกครอง พบว่า ปัญหาการถูกแทรกแซงทางการเมือง (การแทรกแซงดังกล่าวยังเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับในอดีต) การเชื่อมโยงระหว่างภาครัฐกับประชาสังคมเพื่อถ่วงดุลการทำงานของรัฐบาล และปัญหาการขาดความเชื่อมโยงระหว่างเป้าประสงค์ (KRI) ของภาครัฐไปสู่การปฏิบัติ และ ชนิกันต์ ถาวรยุติการต์ (2550) ศึกษาการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรตามแนวคิด Malcolm Baldrige : กรณีศึกษาเทศบาลนครนนทบุรี พบว่า สภาพการปฏิบัติงานของเทศบาลนนทบุรีตามแนวคิด Malcolm Baldrige ทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านภาวะผู้นำ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ด้านการจัดการกระบวนการคุณภาพ ด้านการสนใจลูกค้าและความพึงพอใจ และด้านผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากทุกด้าน ในส่วนปัญหาและอุปสรรค พบว่า ปัญหาภายนอกเทศบาลคือประชาชนไม่เคารพสิทธิซึ่งกันและกันโดยตั้งรัฐเข้ามาเป็นตัวกลางเพื่อไกล่เกลี่ย และปัญหาภายในเทศบาลคือ ไม่สามารถบริการประชาชนตามที่ประชาชนคาดหวังติดขัดที่กฎระเบียบ สำหรับข้อเสนอแนะคือ มีการจัดทำคู่มือ Malcolm และติดตามผลเป็นระยะ สร้างให้เจ้าหน้าที่ในองค์กรมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ มีการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการให้บริการ และ การรณรงค์ให้ประชาชนมีความผูกพันกับชุมชน

2. การนำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการเมืองพัทยาที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ดังนี้ 1) ด้านหลักนิติธรรม การพิจารณาออกคำสั่งและระเบียบต่าง ๆ ให้มีการอ้างอิงกฎหมายตามระเบียบปฏิบัติ 2) ด้านหลักคุณธรรม บุคลากรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม 3) ด้านหลักความโปร่งใส บริหารงานด้วยความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุด 4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็น 5) ด้านหลักการรับผิดชอบต่อสังคม การติดตามประเมินผลและจัดการกับผลการปฏิบัติงานในกิจกรรมที่ได้ดำเนินการไปแล้วอย่างเป็นระบบ 6) ด้านหลักความคุ้มค่า ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และ 7) ด้านการบริหารจัดการเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้บริหารระดับสูงควรมีบทบาทในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงงานด้านต่าง ๆ ร่วมพัฒนาและแก้ไข

ปัญหาสวัสดิการสาธารณะสำหรับประชาชนในทุกพื้นที่ แสดงผลสัมฤทธิ์ที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างคุ้มค่า โดยการให้ตัวแทนภาคประชาชนซึ่งไม่มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบและรับทราบผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดภาพลักษณ์องค์กรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และได้รับการยอมรับจากทุกภาคส่วน จะช่วยให้เกิดผลดีต่อการเสริมสร้างธรรมาภิบาลของเมืองพัทยา ในระดับต่าง ๆ ได้อย่างสมบูรณ์ สามารถบูรณาการและเป็นองค์กรต้นแบบที่มีประสิทธิภาพต่อไป สอดคล้องกับ แนวคิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและแนวคิดธรรมาภิบาล (Good governance concept) ตามหลัก ทศพิธราชธรรม เป็นธรรมะของพระมหากษัตริย์หรือพระราชาก็จะช่วยให้พระมหากษัตริย์หรือพระราชาก็ทรงยึดปฏิบัติพบแต่ความเจริญรุ่งเรือง และไม่ประสบความพ่ายแพ้แก่ผู้ใด (สุเมธ ตันติเวชกุล, 2545, น. 11-12)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

1.1 การบริหารจัดการเมืองพัทยาคควมมีกฎหมายหรือกฎระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับสิทธิของประชาชน หรือบุคลากรที่ชัดเจน

1.2 การบริหารจัดการเมืองพัทยาผู้บริหารและบุคลากรควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม

1.3 การบริหารจัดการเมืองพัทยาคควมบริหารด้วยความถูกต้องโปร่งใสและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถตรวจสอบได้

1.4 การบริหารจัดการเมืองพัทยาคควมเปิดโอกาสให้บุคลากร องค์กรภาครัฐและเอกชนรวมถึงประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการประชุม แลกเปลี่ยน เสนอความคิดเห็น เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนา

1.5 การบริหารจัดการเมืองพัทยาคควมเน้นการให้บริการสาธารณะเป็นหลักอย่างมีคุณภาพ และเกิดประโยชน์อย่างต่อเนื่อง

1.6 การบริหารจัดการเมืองพัทยาคควมให้ทุกกลุ่มภารกิจมีการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดผลผลิตที่มีคุณภาพและมีคุณค่าแก่หน่วยงานอย่างเท่าเทียมกัน

1.7 การบริหารจัดการเมืองพัทยาคควมผู้บริหารระดับสูงควรมีบทบาทในการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงงานด้านต่าง ๆ เช่น การดำเนินงาน มาตรฐานการปฏิบัติงาน และคุณภาพของการบริการ เพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถในการพัฒนาเมืองพัทยา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพิจารณาการกำหนดนโยบายและแนวทางการส่งเสริมการบริหารจัดการเมืองพัทยา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของแผนงาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษด้วยกัน และรูปแบบทั่วไป

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการเมืองพัทยาในมิติอื่น ๆ อาทิ เช่น การเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ในการบริหารจัดการเมืองพัทยาเพื่อการพัฒนาสู่ศตวรรษที่ 21

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่จัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัย ตลอดจนการให้คำปรึกษาเรื่อยมา อีกทั้ง คณาจารย์ บุคลากร เจ้าหน้าที่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่อำนวยความสะดวก และเมตตารับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจประเมินเครื่องมือในการวิจัยและยังกรุณาชี้แนะแนวทางอย่างดี และนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ที่อุทิศตนเพื่อเป็นผู้ช่วยนักวิจัย จนกระทั่งลุล่วงและสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความวิจัยฉบับนี้จะสามารถเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจในโอกาสต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชนิกานต์ ธารวฤติการต์. (2550). *การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กรตามแนวคิด Malcolm Baldrige* กรณีศึกษา เทศบาลนครนทบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, นครปฐม.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2547). *การบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี. เอกสารประกอบการสัมมนาโครงการยกระดับการให้บริการสาธารณะของหน่วยงานรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น People's Audit*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพัฒนาระบบราชการ.
- ธเนศ เจริญนันท. (2556). *ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี*. ปัญหาพิเศษปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- บังอร เป็ญจาธิกุล. (2557). *การบริหารงานบุคคลตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองในพื้นที่จังหวัดนครปฐม*. สืบค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2559, จาก <http://www.hu.ac.th/Symposium2014/proceedings/data/3403/3403-6.pdf>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 5*. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒนะ และ บุญมี ลี. (2546). *ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า.
- พระปิยะวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต). (2554). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พระมหาชินวัฒน์ ธมมเสฏฐ์ (หาญกุล). (2557). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ (การบริหารจัดการคณะสงฆ์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เพ็ญภักดี บุรีรัตน์ และ สุรศักดิ์ ชะมารัมย์. (2559). ปัจจัยการบริหารจัดการที่ส่งผลต่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนของ บุคลากรสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเทพฯ*, 3(1), 63-70.

- วรณาริ นวนศรี. (2556). การเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนกรณีศึกษา : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในอำเภอสะเดาจังหวัดสงขลา. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 6(2), 27-34.
- วรารกร พุฒิพงศ์พะยอม. (2558). *การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา*. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ “สร้างสรรค์และพัฒนา เพื่อก้าวหน้าสู่ประชาคมอาเซียน” ครั้งที่ 2 18-19 มิถุนายน 2558. วิทยาลัยนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา.
- สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2559). *แนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาลในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. (2559). *ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครอุดรธานี*. (รายงานการวิจัย). อุดรธานี : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2543). *การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (Good Governance) รายงานประจำปี 2541-2543*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). *คู่มืออธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพมหานคร : สิริบุตรการพิมพ์.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). *ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักปลัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี. (2557). *สถิติจำนวนประชากรในเขตเมืองพัทยา ตามทะเบียนราษฎร ปี พ.ศ. 2547-2557*. ชลบุรี : ฝ่ายทะเบียนและบัตรประชาชน สำนักปลัดเมืองพัทยา
- สุเมธ ตันติเวชกุล. (2545). “ปาฐกถาพิเศษ” โดย ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล (เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา). ใน *การบรรยาย ณ โรงเรียนนายทหารอากาศอาวุโส สถาบันวิชาการทหารอากาศชั้นสูง* เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2545. *สยามรัฐสัปดาหวิจารณ์*, 11-12.
- Philip, K. (2005). *The Politics of Good Governance in the Asean 4*. Master Degree Griffith University, Australia.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York : Harper and Row.

ผู้เขียนบทความ

อาจารย์ ดร.นพฤทธิ์ จิตรสายธาร

รองประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

โทรศัพท์: 087-965-9801, 044-041-620

E-mail: noppharit99@gmail.com

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรายุ ทรัพย์สิน

ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

โทรศัพท์: 091-829-1732, 044-041-620

E-mail: jirayu_2515@hotmail.com

อาจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม

เลขานุการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

โทรศัพท์: 091-835-8558, 044-041-620

E-mail: wanchai2526@@outlook.com

อาจารย์ ดร.อภิชาติ แสงอัมพร

รองคณบดี/อาจารย์ประจำหลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

โทรศัพท์: 086-651-0205, 044-041-620

E-mail: mmint-m@hotmail.com

อาจารย์ ดร.ศศิธร ศูนย์กลาง

ประธานหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต

โทรศัพท์: 081-999-2437, 044-041-620

E-mail: sasithorn_srru@hotmail.com

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

เลขที่ 186 หมู่ที่ 1 ถนนสุรินทร์-ปราสาท

ตำบลนอกเมือง อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์ 32000